

KRZYSZTOF R. PROKOP – KRAKÓW – GLIWICE

**WIADOMOŚCI GENEALOGICZNE
I DOTYCZĄCE WYDARZEŃ HISTORYCZNYCH
W KSIĘGACH ŚWIĘCEŃ BISKUPÓW KRAKOWSKICH
(GŁÓWNIIE SUFRAGANÓW)
Z DRUGIEJ POŁOWY XVII I Z XVIII WIEKU**

Libri ordinatorum, czyli księgi czynności pontyfikalnych czy też rejestry funkcji pontyfikalnych sprawowanych przez biskupów, na pozór nie wydają się być źródłem szczególnie pomocnym do badań genealogicznych. W rzeczywistości jednak przynoszą one bardzo wiele materiału cennego dla historyka-genealoga – przede wszystkim z tego względu, że są w nich zawarte imienne wykazy duchownych, którzy otrzymali poszczególne stopnie święceń z rąk danego biskupa. Ponieważ prócz imienia i nazwiska oraz przynależności diecezjalnej lub zakonnej osoby przyjmującej święcenia podawane jest tam zazwyczaj także imię ojca, trudno nie docenić wartości takiego „zestawu” danych dla rekonstruowania powiązań rodzinnych. Aby informacje te udostępnić ogółowi zainteresowanych, trzeba by wydać *in extenso* poszczególne zachowane księgi święceń, można zatem się domyśleć, że obecny, stosunkowo skromny objętościowo przyczynek, nie stanowi kroku w tym kierunku i nie o wykazy święconych tutaj chodzi. Otóż *Libri ordinatorum* nie ograniczają się tylko do imiennych spisów duchowieństwa przystępującego do niższych i wyższych święceń, ale notują również konsekracje (poświęcenia) kościołów, kaplic, cmentarzy, ołtarzy, dzwonów, kielichów mszalnych, a w pojedynczych przypadkach także benedykcje opatów i księń (opatek) zakonów mniszych oraz sakry biskupów. Obok tego – jakkolwiek stosunkowo rzadko – trafiają się nadto zapiski dotyczące udzielenia przez danego hierarchę chrztu (lub uroczystego dopełnienia ceremonii chrześcijańskich, gdy samego chrztu z wody dokonał wcześniej – zwykle bezpośrednio po narodzinach dziecka – inny kapłan), pobłogosławienia związku małżeńskiego czy też przewodniczenia uroczystościom pogrzebowym którejs znamienitej osoby. Właśnie tego rodzaju wpisy stanowią najczystszej postaci materiał źródłowy do badań genealogicz-

nych, umożliwiającą zarówno precyzyjne określenie zachodzących w danym przypadku relacji rodzinnych, jak i przyporządkowanie konkretnego faktu biograficznego do zazwyczaj precyzyjnej daty.

Drukowane poniżej zapiski to owoc kwerendy archiwalnej, która objęła XVII- i XVIII-wieczne *Libri ordinatorum* z Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie (dalej: AKMK). Zbiór ten omówił już niegdyś, w ramach całościowej prezentacji zasobu owego archiwum kościelnego, ks. Jan Kracik¹, który też w osobnym artykule przeanalizował zawartość tychże ksiąg pod kątem wiadomości o konsekracjach kościołów i ołtarzy². Żadna wszakże z owych ksiąg (ich specyfikacja zawarta zostanie poniżej) nie doczekała się dotąd edycji³. Wydane zostały wprawdzie trzy chronologicznie najwcześniejsze tomy (w łącznym ujęciu), zaszeregowane w zbiorach AKMK pomiędzy *Libri ordinatorum*, nie są to wszakże księgi czynności pontyfikalnych, lecz księgi egzaminów do święceń (*Libri examinis ordinandorum*), przeprowadzanych w latach 1573-1614 przez archidiakona krakowskiego Stanisława Krasieńskiego⁴. Właściwy ciąg interesującej nas tutaj kategorii źródeł rozpoczyna się tedy od księgi opatrzonej sygnaturą archiwalną LOrd 4, który to wolumin obejmuje czynności pontyfikalne, z lat 1646-1672, sufraganów krakowskich: Wojciecha Lipnickiego i Mikołaja Oborskiego. Również w kolejnych księgach – do LOrd 13 włącznie⁵ – przeważają liczebnie, i to w sposób zdecydowany, wpisy odnoszące się do posługiwania miejscowych biskupów pomocniczych. Nie jest to kwestią przypadku, od średniowiecza bowiem ustanawiani byli oni do pomocy ordynariuszom przede wszystkim właśnie w zakresie posług pontyfikalnych, a więc na pierwszym miejscu święcenia kleru i obiektów sakralnych, stąd też ich określenia w niektórych językach (jak np. niemieckim,

¹ J. K r a c i k, *Zasoby Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie*, „Analecta Cracoviensia”, 9 (1977) s. 479-480. Również: t e n ż e, *Księgi święceń i konsekracji jako źródło historyczne*, „Notificationes e Curia Metropolitana Cracoviensi”, 119 (1981) nr 7-9, s. 216-222 (gdzie na s. 220-221 o zapiskach nietypowych). Por. nadto: H. E. W y c z a w s k i, *Przygotowanie do studiów w archiwach kościelnych*, Kalwaria Zebrzydowska 1989 [1990], s. 254-256; *Archiwa Kościoła katolickiego w Polsce*. Informator, oprac. M. Dębowska, Kielce 2002, s. 48.

² J. K r a c i k, *Konsekracje kościołów i ołtarzy w diecezji krakowskiej w XVII-XVIII wieku*, „Nasza Przyszłość”, 61 (1984) s. 111-147 (o samym zespole – tamże, s. 114, zwłaszcza przypisy 6 i 7).

³ Jedyne wykazy wyświęconych zakonników paulińskich, zestawione wszakże nie tylko w oparciu o krakowskie *Libri ordinatorum*, ale również i o miejscowe *Acta episcopalia* oraz archiwalia jasnogórskie, wydał tenże ks. Jan Kracik: J. K r a c i k, *Paulini XVI-XVIII wieku w krakowskich i częstochowskich wykazach święceń*, „Studia Claromontana”, 5 (1984) s. 295-393 (zob. tamże również s. 489-492). Obecnie przygotowywane są do druku wykazy kapłanów diecezji krakowskiej wyświęconych w XVII stuleciu (według informacji wydawcy, ks. Jana Szczepaniaka, prace nad nimi dobiegają już końca).

⁴ *Księgi egzaminów do święceń w diecezji krakowskiej z lat 1573-1614*, wyd. Z. Pietrzyk, Kraków 1991; zob. także: K r a c i k, *Zasoby Archiwum*, s. 479 (tamże przyp. 47); t e n ż e, *Konsekracje kościołów*, s. 114, przyp. 6.

⁵ Z późniejszych poniekąd także LOrd 16 i 18, odnoszące się do posługi biskupów Tomasza Nowińskiego i Ludwika Łętowskiego, którzy jednak obaj formalnie nie byli krakowskimi sufraganami.

flamandzkim czy czeskim) wprost oznaczają *biskupów do święceń* (Weihbischöfe, wjibisschoppen, także světici biskup). Sami pasterze diecezji, czynnie zaangażowani w życie polityczne kraju (mowa o dobie przedrozbiorowej), rzadziej sprawowali posługi pontyfikalne w powierzonych im Kościołach partykularnych, były zaś one odnotowywane – choć niestety nie zawsze – w ogólnych księgach ich czynności biskupich, określanych zazwyczaj jako *Acta episcopalia* (czy też *Acta actorum*)⁶. Dla diecezji wrocławskiej najstarsze wykazy święconych (mianowicie z lat 1496-1511), zawarte właśnie w najwcześniejszym z zachowanych tomów tamtejszych episkopaliów, wydał ostatnio ks. Witold Kujawski⁷. Zapowiadana jest również analogiczna edycja dla archidiecezji gnieźnieńskiej⁸. Krakowskie „episcopalia”, zachowane począwszy od roku 1466, nie zostały dotychczas przejrzane staranniej pod tym kątem, zarówno jednak spostrzeżenia poczynione przez ks. Jana Kracika⁹, jak i przez piszącego te słowa¹⁰, nie pozwalają żywić nadziei na odnalezienie w 116 tomach serii *Acta episcopalia*, przechowywanych w zbiorach AKMK, jakiejś imponującej liczby informacji o święceniach udzielanych w wiekach XVI–XVIII przez miejscowych ordynariuszy. Owe osobne *Libri ordinatum* głównie krakowskich sufraganów, z okresu zaledwie około półtora stulecia, zawierają tego rodzaju danych nieporównanie więcej, co dodatkowo przemawia za celowością ich wydania w przyszłości drukiem.

Poniższe wypisy źródłowe są efektem kwerendy w następujących woluminach *Libri ordinatum* ze zbiorów AKMK:

⁶ Zob. K r a c i k, *Zasoby Archiwum*, s. 473-475, 480.

⁷ W. K u j a w s k i, *Wykazy święconych z najstarszej księgi akt działalności biskupów wrocławskich (Kurozwęckiego i Przerębskiego – lata 1496-1511)*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 72 (1999) s. 23-112. Zob. także: A. G a s i o r o w s k i, *Święcenia w diecezji kujawskiej na przełomie XV i XVI wieku*, „Roczniki Historyczne”, 67 (2001) s. 79-105. Nadto dla późniejszego okresu por. T. N o w i c k i, *Biskupi udzielający święceń księżom pracującym w parafiach archidiaconatu pomorskiego w latach 1700-1781*, w: *Religie – edukacja – kultura*, red. M. Surdacki, Lublin 2002, s. 109-113.

⁸ Dotyczy ona księgi czynności pontyfikalnych gnieźnieńskich sufraganów Stanisława Fałęckiego († 1581) i Jana Gniazdowskiego († 1608), przygotowanej już do druku przez Zdzisława Pietrzyka z Krakowa. Por. G a s i o r o w s k i, *Święcenia w diecezji kujawskiej*, s. 82, przyp. 24. Zob. także: Z. P i e t r z y k, *Duchowni z powiatów opoczyńskiego, radomskiego i stężyckiego w gnieźnieńskiej księdze święceń z lat 1563-1604*, w: *Kościół katolicki na pograniczu małopolsko-mazowieckim w epoce przedrozbiorowej*, red. S. Piątkowski, Z. Pietrzyk, Radom 2002, s. 61-73. Z kolei w odniesieniu do diecezji płockiej zob. E. W i ś n i o w s k i, *Liczebność święceń kapłańskich w diecezji płockiej w latach 1514-1530*, w: *Religie – edukacja – kultura*, s. 35-46, a dla diecezji poznańskiej zob. S. O l c z a k, *Poznańskie księgi święceń jako źródło do badań nad cystersami*, w: *Historia i kultura cystersów w dawnej Polsce i ich europejskie związki*, red J. Strzelczyk, Poznań 1987, s. 489-498.

⁹ K r a c i k, *Zasoby Archiwum*, s. 480, przyp. 49; t e n ż e, *Paulini XVI-XVIII wieku*, s. 297.

¹⁰ W wybranych krakowskich episkopaliach z lat 1669-1692 (sygn. AEp 64, AEp 65, AEp 66, AEp 69) wpisy dotyczące święceń udzielanych duchowieństwu przez miejscowych ordynariuszy podjawiają się w odniesieniu do następujących dat: 20 XII 1670, 21 II 1671, 16 XII 1672, (? XI) 1673, 22 XII 1674, 21 IX 1675, 1 XII 1675, 18 IX 1676, 1 VII 1678, 31 VII 1678, 16 X 1678, 18 X 1678, 12 VII 1682, 19 XII 1682, 12 VI 1683, 18 IX 1683, 13 VI 1684, 23 XII 1684, 22 IX 1685,

LOrd 4 – *Liber ordinatorum, consecrationis ecclesiarum, capellarum, altarium portatiliu[m] per Reverendissimu[m] Albertu[m] Lipnicki, Dei et Apostolicae Sedis gratia episcopu[m] Laodicensem, suffraganeu[m], canonicu[m], vicariu[m] in spiritualibus et officialem genera[m] Cracoviensem* [od k. 150r: *Liber ordinatorum, ecclesiarum, capellarum, caemiteriorum, campanarum, altarium immobilium et portatiliu[m] per Reverendissimu[m] Nicolau[m] Oborski, Dei et Apostolicae Sedis gratia episcopu[m] Laodicensem, suffraganeu[m], archidiaconu[m], in spiritualibus vicariu[m] et officialem genera[m] Cracoviensem*]¹¹;

LOrd 5 – *Liber ordinatorum, consecrationis ecclesiarum, capellarum, altarium immobilium, portatiliu[m] et calicium per Reverendissimu[m] Dominu[m] Nicolau[m] Oborski, Dei et Apostolicae [Sedis] gratia episcopu[m] Laodicensem, suffraganeu[m], scholasticu[m], in spiritualibus vicariu[m] et officialem genera[m] Cracoviensem* [od k. 254r: *Defuncto gloriosae memoriae Reverendissimu[m] in Christo Patre ac Domino, Domino Nicolao de Obory Oborski, episcopo Laodicensi, suffraganeo [...] Cracoviensi, successit Perillustris Dominus Stanislaus in Słupow Szembek, praepositus in Magna Xiąż, consecratus in episcopu[m] Dionisiae*]¹²;

LOrd 6 – *Liber ordinatorum, consecrationis ecclesiarum, capellarum, altarium immobilium, portatiliu[m], calicium et campanarum per Illustrissimu[m] et Reverendissimu[m] Dominu[m], Dominu[m] Stanislaum a Słupow Szembek, Dei et Apostolicae Sedis gratia episcopu[m] Dionisiensem, suffraganeu[m], canonicu[m], vicariu[m] in spiritualibus et officialem genera[m] Cracoviensem, anno Domini 1695° inceptus* [od s. 154 czynności pontyfikalne Kazimierza Łubieńskiego, od s. 313 czynności pontyfikalne Michała Szembeka]¹³;

LOrd 7 – *Liber ordinatorum, consecrationis ecclesiarum, capellarum, altarium immobilium, portatiliu[m], calicium et campanarum per Illustrissimu[m] et Reverendissimu[m] Dominu[m] Casimiru[m] a Łubna Łubienski, Dei et Apostolicae Sedis gratia episcopu[m] Chelmesse[m], canonicu[m], sede vacante episcopatus Cracoviensis ac ducatus Severiensis genera[m] administratore[m], perpetuum commendatariu[m] abbatem Czerviensem* [od s. 91: *Functionum episcopalium per eundem Illustrissimu[m] et Reverendissimu[m] Dominu[m] Casimiru[m] a Łubna Łubienski post apprehensam feliciter [...] possessionem episcopatus Cracoviensis peractarum connotatio*]¹⁴;

19 I 1686, 21 XII 1686, 15 III 1687, 24 V 1687, 12 VI 1688, 25 VII 1688, 30 V 1689, 31 V 1689, 19 VI 1689, 31 VII 1689, 23 VIII 1689, 28 VIII 1689, 2 X 1689, 9 X 1689, 17 XII 1689. 18 XII 1689, 21 XII 1689, 3 II 1692.

¹¹ Księga ta obejmuje czynności pontyfikalne sufragana Wojciecha Lipnickiego za lata 1646-1657 i sufragana Mikołaja Oborskiego za lata 1658-1672.

¹² Księga ta obejmuje czynności pontyfikalne sufragana Mikołaja Oborskiego za lata 1673-1689 i sufragana Stanisława Szembeka za lata 1690-1694.

¹³ Księga ta, licząc w sumie 676 stron (s. 667-676 niezapisane), obejmuje czynności pontyfikalne sufragana Stanisława Szembeka za lata 1695-1700, sufragana Kazimierza Łubieńskiego za lata 1701-1706 (dnia 14 XII 1705 został on prekonizowany ordynariuszem chełmskim) i sufragana Michała Szembeka za lata 1706-1726.

¹⁴ Księga ta obejmuje czynności pontyfikalne biskupa Kazimierza Łubieńskiego, w pierw jako

LOrd 8 – *Acta pontificalium functionum peractarum in dioecesi Cracoviensi sub tempus sede vacante ab Illustrissimo et Reverendissimo Domino Stanislao Josepho Hosio, episcopo Uticensi, suffraganeo Praemisliensi, canonico et administratore generali Cracoviensi* [od s. 24: *Acta pontificalia Celsissimi Principis, Illustrissimi et Reverendissimi Domini, Domini Constantini Feliciani Szaniawski, episcopi Cracoviensis, ducis Severiae*]¹⁵;

LOrd 9 – *Liber ordinatorum, consecrationis ecclesiarum, capellarum, altarium immobilium, portatilium, calicium et campanarum per Illustrissimum et Reverendissimum Dominum Michaellem Kunicki, Dei et Apostolicae Sedis gratia episcopum Arsinoensem, suffraganeum et archidiaconum Cracoviensem, custodem Sandomiriensem* [do s. 459 i ponownie na s. 535–588 oraz 613–614; od s. 625: *Ordinationes per Eminentissimum, Celsissimum, Illustrissimum ac Reverendissimum olim Cardinalem Joannem Lipski, episcopum Cracoviensem, intra et extra dioecesim Cracoviensem facta*]¹⁶;

LOrd 10 – *Acta Illustrissimi et Reverendissimi Domini, Domini Francisci de Potkana Potkanski, episcopi Patarensis, suffraganei, canonici, vicarii in spiritualibus et officialis generalis Cracoviensis, ab anno Domini 1753^{uo} [...] ad diem 11 Julii 1789*¹⁷;

LOrd 12 – *Dominicus Josephus in Kielczew Kielczewski, S^{ve} Theologiae U.J.D., ecclesiae cathedralis Cracoviensis canonicus, collegiatarum Loviciensis, Kielcensis et Osviecimensis praepositus [...], in episcopum Hermopolitanum, suffraganeum Chelmensensem consecratus [...], haec intra contenta pontificalia expeditiv*¹⁸;

LOrd 13 – *Acta functionum episcopalium Illustrissimi et Reverendissimi Domini Josephi Olechowski, Dei et Apostolicae Sedis gratia episcopi Uranopolitani,*

ordynariusza chełmskiego i administratora diecezji krakowskiej, a następnie jako ordynariusza krakowskiego, z lat 1706-1719.

¹⁵ Księga ta obejmuje czynności pontyfikalne w diecezji krakowskiej sufragana przemyskiego Stanisława Józefa Hozjusza z lat 1719-1720 (na s. 87-88 także jego święcenia w diecezji przemyskiej w roku 1720) oraz ordynariusza krakowskiego Konstantego Felicjana Szaniawskiego – z lat 1720-1732. Ponadto trafiają się w niej zapisy dotyczące święceń udzielanych przygodnie w diecezji krakowskiej przez różnych innych biskupów, zwykle będących zarazem członkami kapituły katedralnej na Wawelu.

¹⁶ Księga ta obejmuje czynności pontyfikalne sufragana Michała Kunickiego za lata 1727-1751 oraz niektóre odnoszące się do posługi ordynariusza krakowskiego Jana Aleksandra Lipskiego w latach 1733-1745 (posiadał on osobną księgę *Acta pontificia*, przechowywaną obecnie w zbiorach Archiwum Kapituły Metropolitalnej na Wawelu, o której mowa będzie niżej).

¹⁷ Księga ta obejmuje czynności pontyfikalne sufragana Franciszka Potkańskiego za lata 1753-1789.

¹⁸ Księga ta obejmuje czynności pontyfikalne w diecezji krakowskiej sufragana chełmskiego Dominika Józefa Kielczewskiego (członka kapituły katedralnej na Wawelu) z lat 1761-1772 i 1774 (1776).

*suffraganei et archidiaconi cathedralis Cracoviensis, insignis collegiatae Sandomieriensis custodis, curiae episcopalis auditoris et iudicis generalis*¹⁹.

Z wymienionych ksiąg wynotowano i zamieszczono poniżej przede wszystkim zapiski genealogiczne sensu stricto, a więc dotyczące chrztów, ślubów i pogrzebów. Obok nich uwzględniono także trzy zapiski, które można określić umownie jako historyczne, odnoszą się bowiem do pewnych donioślejszej wagi wydarzeń historycznych (pobłogosławienie w katedrze na Wawelu przez nuncjusza apostołskiego króla Jana III zmierzającego z wojskiem na odsiecz Wiedniowi – rok 1683, uroczyste nałożenie paliusza nowemu prymasowi Stanisławowi Szembekowi – rok 1706, otwarcie grobu i elewacja relikwii Wincentego Kadłubka oraz ich umieszczenie w nowo wykonanym ołtarzu–relikwiarzu, związane z beatyfikacją tegoż biskupa – rok 1767). Wynotowano je i opublikowano tu dlatego, iż zapewne nikt by ich nie poszukiwał w *Libri ordinatorum*, nie spodziewając się obecności tamże tego rodzaju notatek historycznych, stąd też pozostałyby niedostrzeżone, podczas gdy z drugiej strony jest ich znów zbyt mało, by uczynić z nich materiał na osobny przyczynek źródłowy. Zwrócono wreszcie uwagę na jedną jeszcze kategorię zapisek, plasujących się poniekąd na pograniczu dwóch poprzednio wyliczonych, a mianowicie na te, które informują o benedykcjach opatów i księń (opatek). Przełożęństwo w zwykle bogato uposażonych klasztorach mniszych obejmowali w tamtych czasach z reguły przedstawiciele znamienitych, w każdym zaś razie herbowych rodów. W sytuacji, gdy w dobie kasat archiwalia i księgozbiory wielu spośród tychże konwentów uległy albo rozproszeniu, albo zgoła unicestwieniu, i dziś niejednokrotnie nie jesteśmy już w stanie odtworzyć pełnych wykazów przełożonych danego opactwa, tego rodzaju wpisy w *Libri ordinatorum* stanowią cenną pomoc dla historyka Kościoła, ale także i dla genealoga, którego wiedza o obdarzonym infułą opacką (czy w przypadku księń kołpakiem) konkretnym członku tej czy innej rodziny szlacheckiej zostaje wzbogacona o ważny fakt z jego biografii²⁰. Pominięto natomiast podobnego charakteru zapiski o sakrach biskupich (tudzież ingresach), gdyż zostaną one spożytkowane w ramach innego opracowania, oraz wpisy odnoszące się do faktu śmierci niektórych członków ówczesnego polskiego episkopatu – z tego samego względu. Ponieważ te ostatnie zaliczyć należy do pierwszej z wyróżnionych kategorii, czyli zapisek najbardziej przydatnych dla badań genealogicznych, godzi się – skoro pomijamy tu ich treść – przynajmniej zasygnalizować, których biskupów dotyczą:

LOrd 5, k. 99v – o śmierci 28 XII 1679 ordynariusza krakowskiego Andrzeja Trzebieckiego;

LOrd 5, k. 251r – o śmierci 16 IV 1689 sufragana krakowskiego Mikołaja Oborskiego;

¹⁹ Księga ta obejmuje czynności pontyfikalne sufragana Józefa Olechowskiego za lata 1786-1806.

²⁰ Na analogicznego charakteru informacje natrafić możemy także w XVIII-wiecznej prasie polskiej, którą warto staranniej przepatrzyć pod tym kątem.

LOrd 6, k. 131 – o ostatnim namaszczeniu i śmierci 20 VIII 1699 ordynariusza krakowskiego Jana Małachowskiego;

LOrd 10, k. 189r – o śmierci 11 VII 1789 i pogrzebie (12 VII) niegdysiejszego (zrezygnował w roku 1786) sufragana krakowskiego, Franciszka Potkańskiego;

LOrd 13, s. 110 – o śmierci 18 I 1806 i pogrzebie (21 I) sufragana krakowskiego Józefa Olechowskiego²¹.

Przytoczono poniżej nadto trzy zapiski dotyczące udzielenia w sposób bardziej uroczysty, niż to normalnie czyniono, święceń młodzieńcom wywodzącym się z rodzin magnackich (Kazimierz Czartoryski, Hieronim August Lubomirski, Michał Szembek) oraz jedną wzmiankującą o złożeniu katolickiego wyznania wiary przez oficera wojsk Rzeczypospolitej Obojga Narodów.

Wiele przemawiałooby za celowością uwzględnienia w obecnym przyczynku źródłowym jednego jeszcze, znanego badaczom woluminu krakowskich ksiąg czynności pontyfikalnych miejscowych biskupów z omawianego okresu, mianowicie tomu *Acta pontificia Celsissimi, Illustrissimi et Reverendissimi Domini, Domini Joannis in Lipe Lipski, episcopi Cracoviensis, ducis Severiae, procancelarii Regni Poloniae, ab exordio pontificatus eiusdem electi et consecrati in episcopum Luceoriensem, usque ad praesens temporis spatium conscripta ab anno Domini 1734*, obejmującego cały pontyfikat Jana Aleksandra Lipskiego (od roku 1737 kardynała). Nie należy on wszakże – odmiennie, aniżeli w przypadku pozostałych objętych kwerendą ksiąg – do zasobu AKMK, lecz znajduje się w zbiorach Archiwum Krakowskiej Kapituły Metropolitalnej na Wawelu (pod tymczasową synaturą I–14). Bardzo starannie prowadzony, zawiera on materiał źródłowy usystematyzowany w ramach działów tematycznych, wśród których są również w szczególności nas tu interesujące: *Liber benedictionum matrimonialium* (s. 133-140) i *Liber suffragiorum pro defunctis* (s. 167-171). Pierwszy z nich przynosi wpisy dotyczące 22 ślubów, a drugi – 19 pogrzebów. Tak pokaźna liczba zapisek, którą można powiększyć nadto o pojedyncze informacje z działu *Confirmationes* (jako że pośród młodzieńców bierzmowanych przez biskupa Jana Aleksandra Lipskiego było również kilku wymienionych tam z imienia synów magnackich), dodatkowo przemawia za zasadnością uprzystępnienia wiadomości genealogicznych zawartych w *Acta pontificia* kardynała Lipskiego w ramach jednak osobnego przyczynku, stąd też rezygnujemy z ich ogłaszania obecnie²².

²¹ Zob. także LOrd 16, s. 25 – o śmierci 4 I 1830 biskupa Tomasza Nowińskiego, generała bożogrobców.

²² Co się tyczy znów benedykcyj opackich, to – jak odnotowano na s. 35 tejże książki – biskup Jan Aleksander Lipski benedykował tylko dwóch opatów: w r. 1741 (19 II), w kolegiacie kieleckiej, opata Józefa Wawrzyńca Kurdwanowskiego († 1748), przełożonego benedyktynów sieciechowskich w l. 1740-1748, oraz w r. 1742 (brak daty dziennej), także w świątyni kolegiackiej w Kielcach, opata Jana Nepomucena Wittona († 1745), przełożonego norbertanów nowosądeckich w l. 1742-1745. Zob. o nich: J. G a c k i, *Benedyktyński klasztor w Sieciechowie według pism i podań miejscowych*, Radom 1872, s. 220; N. B a c k m u n d, *Monasticum Praemonstratense, id est historia circariarum*

Publikowane poniżej zapiski opatrzone objaśnieniami w przypisach, zawierającymi też ogólne wskazówki bibliograficzne. W pojedynczych przypadkach identyfikacja wzmiankowanych w źródle osób niestety nie była możliwa, być może jednak wynika to tylko z niedostatecznego rozeznania wydawcy w istniejącej literaturze przedmiotu. W przypisach zastosowano następujące skróty bibliograficzne (w większości w przypadku wydawnictw wielotomowych):

- Boniecki, *Herbarz* – A. Boniecki, *Herbarz polski*, t. 1–16, Warszawa 1899–1913
- Dworzaczek, *Genealogia* – W. Dworzaczek, *Genealogia*, cz. 2 – *Tablice*, Warszawa 1959
- Kossakowski, *Monografie* – S. K. Kossakowski, *Monografie historyczno-genealogiczne rodzin polskich*, t. 1–3, Warszawa 1859–1872
- Kumor, *Dzieje* – B. Kumor, *Dzieje diecezji krakowskiej do roku 1795*, t. 1–4, Kraków 1998–2002
- Łętowski, *Katalog* – L. Łętowski, *Katalog biskupów, prałatów i kanoników krakowskich*, t. 1–4, Kraków 1852–1853
- Niesiecki, *Herbarz* – K. Niesiecki, *Herbarz polski*, t. 1–10, Lipsk 1839–1846
- PSB – *Polski słownik biograficzny*, t. 1 →, Kraków – Wrocław – Warszawa 1935 →
- UDR – *Urzednicy dawnej Rzeczypospolitej XII-XVIII wieku. Spisy*, t. 1–11, Wrocław – Kórnik 1985 →
- Żychliński, *Złota księga* – T. Żychliński, *Złota księga szlachty polskiej*, t. 1–31, Poznań 1879–1908

atque canoniarum candidi et canonici Ordinis Praemonstratensis, t. 1, Straubing 1949-1951, s. 344; A. Śledź, *Katalog opatów sądeckiego klasztoru norbertanów*, w: *Norbertanie i jezuiti. Wspólne dziedzictwo fundacji jagiellońskiej w Nowym Sączu*, Nowy Sącz 2002, s. XV.

23 VI 1647 Anno Domini MDCXLVII: Reverendissimus Dominus Albertus Lipnicki²³, episcopus Laodicensis, suffraganeus, canonicus et officialis generalis Cracoviensis, anno ut supra, die 23 Junii, consecravit abbatissam Buscensem²⁴ Ordinis Praemonstratensis. (LOrd 4, k. 89v)

21 XII 1651 Anno [1651], die 21 Decembris, Reverendissimus Dominus Albertus Lipnicki, episcopus Laodicensis, suffraganeus, canonicus, vicarius in spiritualibus et officialis generalis Cracoviensis, consecravit abbatissam Dorotheam Polanowska²⁵, conventus Staniątecensis²⁶ Ordinis s. Benedicti. (LOrd 4, k. 91v)

24 I 1652 Anno Domini MDCLII, die vero Solis 24 mensis Januarii, Reverendissimus Dominus Albertus Lipnicki, episcopus Laodicensis, suffraganeus [...] Cracoviensis, consecravit in abbatissam religiosam virginem Sophiam Chronowska²⁷, conventus Staniątecensis Ordinis s. Benedicti, praemissa prius canonica electione die decimatertia mensis et anni praesentis [13 I 1652] expedita. (LOrd 4, k. 92r)

23 III 1659 Anno quo supra [1659], Dominica quarta Quadragesimae, quae fuit dies vigesima tertia mensis Martii, per eundem Reverendissimum Dominum supranominatum [*mowa o Mikołaju Oborskim*]²⁸, infra Missarum solemnia, in capella curiae Dąbrowsiensi²⁹, ordinatus [est] ad primam tonsuram et quat-

²³ Wojciech Lipnicki († 1657), biskup tytularny Laodycei i sufragan krakowski w l. 1646-1657. – PSB, t. 17, s. 408-409 (A. K. Banach); Kumor, *Dzieje*, t. 2, s. 101-102 (nr 24).

²⁴ W następstwie spłonięcia podczas pożaru klasztoru norbertanek (premonstratensek) w Busku w roku 1820 tamtejszych archiwaliów i księgozbioru, nie jest dziś znana seria miejscowych ksiąg (opatek), którą należałoby odtworzyć na podstawie innych źródeł. O samym opactwie buskim zob. J. Wiśniewski, *Historyczny opis kościołów, miast, zabytków i pamiątek w Stopnickiem, Mariówka 1929*, s. 32-35; Bączkumund, *Monasticon Praemonstratense*, t. 1, s. 337 (także t. 3, Straubing 1956-1960, s. 595-596).

²⁵ Dorota Polanowska († 1651), benedyktyнка w opactwie w Staniątkach, profesję zakonną złożyła w roku 1599; obrana w roku 1651 księżką, zmarła w dziesięć dni po otrzymaniu benedykcji – 31 XII 1651. B. Krasnowski, *Historia klasztoru benedyktynek w Staniątkach*, Kraków 1999, s. 112 (brak daty benedykcji); *Ksienie klasztoru staniąteckiego*, oprac. J. Marecki, „Krakowski Rocznik Archiwalny”, 6 (2000) s. 107 (brak daty wyboru i benedykcji). Por. M. Borkowska, *Słownik polskich ksiąg benedyktyńskich (Siostry zakonne w Polsce. Słownik biograficzny, t. 2)*, Niepokalanów 1996, s. 123.

²⁶ Klasztor benedyktynek w Staniątkach koło Niepołomic, w diecezji krakowskiej.

²⁷ Zofia Chronowska († 1660), benedyktyнка w opactwie w Staniątkach, profesję zakonną złożyła w roku 1599; obrana w roku 1652 księżką, rządziła do roku 1654, w którym złożyła rezygnację z urzędu. Krasnowski, *Historia klasztoru benedyktynek*, s. 112 (brak daty wyboru i benedykcji); *Ksienie klasztoru staniąteckiego*, s. 107 (brak daty wyboru i benedykcji). Por. Borkowska, *Słownik polskich ksiąg*, s. 21.

²⁸ Mikołaj Oborski († 1689), biskup tytularny Laodycei i sufragan krakowski w l. 1658-1689. – PSB, t. 23, s. 449-450 (J. Bieniarzówna); Kumor, *Dzieje*, t. 2, s. 102 (nr 25).

²⁹ Rezydencja Lubomirskich (uprzednio Ligęzów) w Dąbrowie Tarnowskiej.

tuor minores ordines Illustrissimus et Reverendissimus Dominus Hieronymus Augustinus Georgii Lubomirski³⁰, Sacri Romani Imperii principis, in Wisnicz et Jarosław comitis, supremi Regni Poloniae mareschalci et exercituum campestris ducis, generalis Cracoviensis, Scepusiensis, Chmielnicensis, etc. etc. capitanei filius, dioecesis Cracoviensis. (LOrd 4, k. 167r–v)

4 III 1676 Perillustris et Reverendissimus Dominus Nicolaus Oborski, etc., ipso festo s. Casimiri, quarta Marii, de fonte levavit filiam³¹ Serenissimi Ioannis III, Poloniae regis, etc., in Palatio Regali Cracoviensi. (LOrd 5, k. 45r)

15 VI 1680 Perillustris et Reverendissimus Dominus, Dominus Nicolaus Oborski, Dei et Apostolicae Sedis gratia episcopus Laodicensis, suffraganeus [...] Cracoviensis [...], Sabbatho Quattuor Temporum ante festum Santissimae Trinitatis, quae fuit dies decima quinta Junii, in ecclesia cathedrali Cracoviensis [...] ordinavit et consecravit [...] ad presbyteratum [...] Perillustrem et Admodum Reverendum Dominum Casimirum Caroli ducem in Klewan Czartoryski³², canonicum Cracoviensem, dioecesis Cracoviensis, [et] Excellentissimum Andream Feliciani Krowicki³³, philosophiae doctorem, iuris professorem, canonicum Sandomiriensem, Cracoviensis [dioecesis]. (LOrd 5, k. 106v)

³⁰ Hieronim August Lubomirski († 1706), syn marszałka wielkiego koronnego Jerzego Sebastiana i Konstancji z Ligezów; przeznaczony początkowo do kariery kościelnej, w roku 1660 uzyskał w komendę opactwo benedyktynów w Tyńcu, z którego ustąpił ostatecznie dopiero w roku 1685, jakkolwiek już ok. roku 1668 porzucił stan duchowny; kawaler maltański, późniejszy kasztelan krakowski i hetman wielki koronny, ożeniony z Konstancją z Alten-Bokumów. K o s s a k o w s k i, *Monografie*, t. 2, s. 42-44; Ż y c h l i ń s k i, *Złota księga*, t. 5, s. 112, 117-118; B o n i e c k i, *Herbarz*, t. 15, s. 65, 73-74; D w o r z a c z e k, *Genealogia*, tabl. 143; PSB, t. 18, s. 11-14 (J. Wimmer); P. S c z a n i e c k i, *Katalog opatów tynieckich*, „Nasza Przyszłość”, 49 (1978) s. 193-199; B. J. W a n a t, *Zakon karmelitów bosych w Polsce. Klasztory karmelitów i karmelitanek bosych 1605-1975*, Kraków 1979, s. 357 (nr 7); R. T. P r i n k e, A. S i k o r s k i, *Królewska krew. Polscy potomkowie Piastów i innych dynastii panujących*, Poznań 1997, s. 177 (nr 1026).

³¹ Teresa Kunegunda Karolina († 1730), córka króla Jana III Sobieskiego i Marii Kazimiery d'Arquien (jedyna córka tej pary, która dożyła lat sprawnych i wstąpiła w związek małżeński), urodzona 4 III 1676 – w miesiąc po koronacji jej rodziców; dnia 15 VIII (19 VII) 1694 poślubiona została elektorowi Bawarii Maksymilianowi II Emanuelowi Wittelsbachowi († 1726); matka m.in. późniejszego cesarza Karola VII Albrechta Wittelsbacha († 1745). K o s s a k o w s k i, *Monografie*, t. 3, s. 207; D w o r z a c z e k, *Genealogia*, tabl. 14; PSB, t. 19, s. 640, 642 (A. Kersten); O. F o r s t d e B a t t a g l i a, *Jan Sobieski, król Polski*, Warszawa 1983, wg indeksu; *Neue Deutsche Biographie*, t. 16, Berlin 1990, s. 480 (L. Hüttl); *Deutsche Biographische Enzyklopädie*, t. 9, München 1998, s. 694.

³² Kazimierz Mikołaj *vel* Michał Czartoryski († 1696), syn podkomorzego krakowskiego Jana Karola († 1680) i jego pierwszej żony Anny z Zebrzydowskich († 1668), kanonik krakowski (1677) i wileński (1683), deputat na Trybunał Koronny (1681). Ł ę t o w s k i, *Katalog*, t. 2, s. 158; D w o r z a c z e k, *Genealogia*, tabl. 181; P r i n k e, S i k o r s k i, *Królewska krew*, s. 157 (nr 808).

³³ Andrzej Franciszek Krowicki, promowany na doktora filozofii w r. 1666 (25 IV), w r. 1676/77 dziekan Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Krakowskiego. *Statuta nec non Liber promotionum*

10 VIII 1683 Die 10 Augusti [1683], in festo s. Laurentii martyris, Serenissimus Ioannes III, rex Poloniae, discessurus cum exercitu Regni contra Turcos Viennam versus³⁴, accepit solennem benedictionem in ecclesia cathedrali Cracoviensi ab Illustrissimo et Reverendissimo Domino Opitio Palavicino³⁵, archiepiscopo Ephesino, nuntio apostolico, in praesentia episcoporum et procerum Regni³⁶. (LOrd 5, k. 149r)

28 X 1685 Perillustris et Reverendissimus Dominus [Mikołaj Oborski], vigesima post Pentecosten Dominica, die 28 Octobris, in ecclesia Tynecensi³⁷ benedixit Illustrum et Admodum Reverendum Dominum Sigismundum Żebrowski³⁸, Ordinis S. Benedicti, in abbatem Trocensem. (LOrd 5, k. 186r)

7 IV 1686 Reverendissimus Dominus Nicolaus Oborski, Dominica Palmarum [= 7 IV], in ecclesia cathedrali Cracoviensi [...], ordinavit et consecravit ad presbyteratum Perillustrum Michaellem Stanisłai Szembek³⁹, dioecesis Cracoviensis. (LOrd 5, k. 195r)

philosophorum ordinis in Universitate Studiorum Jagellonica ab anno 1402 ad annum 1849, ed. J. Muczkowski, Cracoviae 1849, s. 332, 335, 345; Estreicher, *Bibliografia polska*, t. 20, s. 291. J. Wiśniewski, w swym słowniku biograficznym kapituły sandomierskiej, nie notuje tego imienia i nazwiska kanonika. J. Wiśniewski, *Katalog pralatów i kanoników sandomierskich od 1186-1926 r., tudzież sesje kapituły sandomierskiej od 1581 do 1866 r.*, Radom 1926. Nie widnieje on także w uzupełnieniach do powyższego katalogu, opublikowanych w r. 1938 i 1949 (M. Niwiński, J. Wiśniewski, *Uzupełnienia do katalogu pralatów i kanoników sandomierskich*, [b.m.] 1938; E. Majkowski, A. Bastrzykowski, *Nieznani pralaci i kanonicy kolegiaty Panny Marii w Sandomierzu od trzynastego do osiemnastego wieku*, Kunów 1949).

³⁴ Mowa o wyprawie wiecheńskiej z 1683 roku.

³⁵ Opicjusz (Opizio) Pallavicini (1632-1700), genueńczyk, arcybiskup tytularny Efezu, nuncjusz apostolski w Rzeczypospolitej Obojga Narodów w l. 1680-1688, dnia 2 IX 1686 kreowany kardynałem. *Acta Nuntiaturae Poloniae*, t. 1, ed. H. D. Wojtyśka, Romae 1990, s. 277-279; C. Weber, *Genealogien zur Papstgeschichte*, t. 2, Stuttgart 1999, s. 705.

³⁶ Por. R. Skowron, *Wuwel. Kronika dziejów*, t. 1: *Od pradziejów do roku 1918*, Kraków 2001, s. 215.

³⁷ Kościół opactwa benedyktynów w Tyńcu pod Krakowem, noszący wezwanie śś. Apostołów Piotra i Pawła.

³⁸ Tego imienia opata trockiego nie wspomina w swej monografii M. Kanior, *Polska kongregacja benedyktyńska Świętego Krzyża 1709-1864*, Kraków 2000. O rodzic Żebrowskich na Litwie zob. J. Ciechanowicz, *Rody rycerskie Wielkiego Księstwa Litewskiego*, t. 5, Rzeszów 2001, s. 470-476.

³⁹ W opracowaniach genealogicznych brak dla tego okresu Michała Szembeka, syna Stanisława. Albo zatem chodzi o Michała († 1726), syna Franciszka, późniejszego – od r. 1726 – biskupa sufragana krakowskiego, albo też o przedstawiciela którejś bocznej linii rodu Szembeków, nie znanego opracowaniom genealogicznym. Warto w tym miejscu nadmienić, że w kolejnej pod względem chronologicznym księdze czynności pontyfikalnych sufraganów krakowskich znajdują się zapiski dotyczące udzielenia przez biskupa Stanisława Szembeka święceń subdiakonatu (19

23 VI 1686 Perillustris et Reverendissimus Dominus, Dominus Nicolaus Oborski etc., Dominica 3ta post Pentecosten, quae fuit 23 Junii, in ecclesia conventuali Andreoviensi⁴⁰ benedixit in abbatem Andreoviensem Reverendum Dominum Joannem Kostecki⁴¹, Ordinis Cisterciensis professum. (LOrd 5, k. 200r)

24 VI 1686 Perillustris et Reverendissimus Dominus, ipso die festo Nativitatis s. Ioannis Baptistae, die 24 Junii, in eadem conventuali ecclesia Andreoviensi benedixit in abbatem Koprywnicensem Reverendum Dominum Antonium Krzesimowski⁴², Ordinis Cisterciensis professum. (LOrd 5, k. 200r)

19 VIII 1691 Illustrissimus et Reverendissimus Dominus [Stanisław Szembek]⁴³, Dominica 11 post Pentecosten, quae fuit dies 19 Augustii, in ecclesia s. Egidii⁴⁴ [Cracoviae] baptizavit Dominicum Alexandrum Franciscum Wielopolski⁴⁵, filium

VII 1699 w kościele śś. Piotra i Pawła w Krakowie), diakonatu (22 VII 1699 w kościele parafialnym w Wawrzeńczycach) i prezbiteratu (25 VII 1699 w kościele św. Marcina siostr karmelitanek w Krakowie) Józefowi Szembekowi († 1719), synowi Stanisława i Krystyny z Żelęckich, bratu późniejszego prymasa Krzysztofa Antoniego Szembeka († 1748). Duchowny ten należał do zakonu jezuitów, powyższe zaś daty nie widnieją w *Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy 1564-1995*, oprac. L. Grzebiń, Kraków 1996, s. 660. Zob. także K. R. P r o k o p, *O. Józef Szembek (1671/73-1719)*, „Wołanie z Wołynia”, 8 (2002) nr 3, s. 19-20.

⁴⁰ Kościół opactwa cystersów w Jędrzejowie, noszący wezwanie Wniebowzięcia NMP i świętego Wojciecha.

⁴¹ Jan Kostecki († 1699), opat klaustralny cystersów w Jędrzejowie, obrany w r. 1682 (w opozycji do komendatarjusza Konstantego Samuela Lipskiego, arcybiskupa lwowskiego), uznanie wyboru i benedykcję uzyskał dopiero w r. 1686; zmarł 13 V 1699. J. W i ś n i e w s k i, *Historyczny opis kościołów, miast, zabytków i pamiątek w Jędrzejowskiem*, Mariówka 1930, s. 64; W. B u k o w s k i, *Katalog opatów jędrzejowskich. Próba ustalenia chronologii*, w: *Cystersi w Polsce. W 850-lecie fundacji opactwa jędrzejowskiego*, red. D. Olszewski, Kielce 1990, s. 202.

⁴² Antoni Krzesimowski († 1705/06), opat cystersów w Koprzywnicy w l. 1686-1705/06. N i e s i e c k i, *Herbarz*, t. 5, s. 412; *Tomasza Świąckiego historyczne pamiątki znamienitych rodzin i osób dawnej Polski*, t. 1, wyd. J. Bartoszewicz, Warszawa 1858, s. 129; *Encyklopedia powszechna*, t. 16, Warszawa 1864, s. 240-241; B o n i e c k i, *Herbarz*, t. 13, s. 3; J. W i ś n i e w s k i, *Dekanat sandomirski*, Radom 1915, s. 68, 73.

⁴³ Stanisław Szembek († 1721), biskup tytularny Dionysias i sufragan krakowski w l. 1690-1700, następnie kolejno biskup włocławski (1700-1706) i arcybiskup gnieźnieński (1706-1721). K u m o r, *Dzieje*, t. 2, s. 102-103 (nr 26).

⁴⁴ Kościółek św. Idziego w Krakowie (u stóp Wawelu), pierwotnie kolegiata, którą przestał być niedługo przed r. 1642; od r. 1595 powierzony dominikanom.

⁴⁵ Aleksander Dominik Wielopolski († 1725), syn (jedyny?) Jana Kazimierza i Anny Konstancji z Lubomirskich (zob. następne przypisy), starosta opoczyński i rabsztyński, ożeniony od r. 1711 z Ludwiką Marią z Sapiechów, córką marszałka wielkiego litewskiego Aleksandra Pawła i Marii de Bethune. N i e s i e c k i, *Herbarz*, t. 9, s. 300; D w o r z a c z e k, *Genealogia*, tabl. 143, 153, 170; *Dom Sapieżyński*, oprac. E. Sapieha, Warszawa 1995, s. 404, 643.

Magnifici Ioannis⁴⁶ et Annae Wielopolska⁴⁷, comitis in Pieskowa Skala, cuius patri ni fuerunt: Magnificus Dominus Josephus Lubomirski⁴⁸, praefectus Stabuli Regni, etc., et Catharina Lipska⁴⁹, capitaneides Sądecensis. (LOrd 5, k. 279v–280r)

9 XII 1691 Illustrissimus et Reverendissimus Dominus [Stanisław Szembek], Dominica 2^{nda} Adventus, quae fuit dies 9na Decembris, in ecclesia monialium Zwierzynensi⁵⁰ benedixit Michaelem Josephum Wilkowski⁵¹, Ordinis Praemonstratensis s. Norberti, abbatem Hebdoviensem. Cui assistebant Illustres Andreas Pinkowski⁵² et Michael Szembek⁵³, canonici Cracovienses. (LOrd 5, k. 282r)

21 IX 1698 Illustrissimus et Reverendissimus Dominus [Stanisław Szembek], die vero 21ma Septembris, benedixit solenniter matrimonium in ecclesia s. Ioannis⁵⁴ Cracoviae inter Generosum Josephum Zielenski⁵⁵ et Mariannam, vi-

⁴⁶ Jan Kazimierz Wielopolski († przed 1693), syn kanclerza wielkiego koronnego Jana († 1688) i Konstancji Krystyny z Komorowskich († 1675); w pierw kanonik katedry krakowskiej, potem w stanie świeckim; ożeniony (przed r. 1690) z Anną Konstancją z Lubomirskich (zob. następny przypis).

⁴⁷ Anna Konstancja z Lubomirskich Małachowska († 1726), córka starosty sądeckiego i perejasławskiego Aleksandra Michała († 1675), zamężna 1° za Janem Kazimierzem Wielopolskim (zob. przypis poprzedni), 2° (od r. 1697) za wojewodą poznańskim Stanisławem Małachowski († 1699). D w o r z a c z e k, *Genealogia*, tabl. 143, 155; PSB, t. 19, s. 415 (W. Dworzaczek).

⁴⁸ Józef Karol Lubomirski († 1702), koniuszy koronny (1683/84), późniejszy marszałek nadworny koronny (1692) i marszałek wielki koronny (1702), ożeniony z Teofilą Ludwiką z Zasławskich-Ostrogskich (zob. niżej przyp. 94). K o s s a k o w s k i, *Monografie*, t. 2, s. 30-31; D w o r z a c z e k, *Genealogia*, tabl. 143; PSB, t. 18, s. 26-27 (A. Przyboś); B. J. W a n a t, *Zakon karmelitów bosych w Polsce*, s. 357 (nr 6); UDR X, s. 60 (nr 255), 81 (nr 418), 88 (nr 468), 182; P r i n k e, S i k o r s k i, *Królewska krew*, s. 176 (nr 1023).

⁴⁹ Katarzyna z Sapichów Lipska († przed 1699), córka wojewody wileńskiego i hetmana wielkiego litewskiego Pawła Jana; zamężna 1° za Aleksandrem Michałem Lubomirskim († 1675), starostą sądeckim i perejasławskim, 2° za Janem Stanisławem Lipskim († 1682), również starostą sądeckim i perejasławskim. D w o r z a c z e k, *Genealogia*, tabl. 143, 170; UDR IV/2, s. 126-127 (nr 539, 237); *Dom Sapieżyński*, s. 305, 738; P r i n k e, S i k o r s k i, *Królewska krew*, s. 162 (nr 560).

⁵⁰ Kościół norbertanek w Krakowie na Zwierzyniu (Salwatorze), noszący wezwanie Najświętszego Zbawiciela (Salwatora).

⁵¹ Michał Wilkowski († 1727), kanonik przemyski, opat klasztoru premonstratensów (norbertanów) w Hebdowie w l. 1691/92-1727. B a k m u n d, *Monasticon Praemonstratense*, t. 1, s. 333, 340; S. K u r a ś, *Katalog opatów klasztoru premonstratensów w Brzesku-Hebdowie 1179-1732*, „Nasza Przyszłość”, 9 (1959) s. 48-49.

⁵² Andrzej Pienkowski vel Pieńkowski († 1693), kanonik katedry krakowskiej (od 1667) i kolegiaty tarnowskiej (od 1676). Ł ę t o w s k i, *Katalog*, t. 3, s. 452; F. H e r z i g, *Katedra, niegdys kolegiata w Tarnowie, wraz z krótką wzmianką o innych kościołach tarnowskich 1400-1900*, Tarnów 1900, s. 25.

⁵³ Kanonik Michał Szembek, tożsamy z późniejszym biskupem sufraganiem krakowskim (zob. wyżej przyp. 39). K u m o r, *Dzieje*, t. 2, s. 103 (nr 28).

⁵⁴ Kościół pw. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty (prezentek) w Krakowie.

⁵⁵ Postać nie znana opracowaniom genealogicznym (N i e s i c e c k i, *Herbarz*, t. 10, s. 162 nn.

duam Zdzińska⁵⁶, contractum, in presentia testium: Perillustris et Reverendissimi Stephani Tarnowski⁵⁷, canonici Cracoviensis, et Magnifici Joannis Szembek⁵⁸, capitanei B[i]ecensis. (LOrd 6, s. 100)

20 X 1698 Illustrissimus et Reverendissimus Dominus [Stanisław Szembek], die 20 Octobris, benedixit matrimonium solenniter inter Generosum Dominum [a] Zielenski⁵⁹ et Barbaram Zdzińska⁶⁰, in ecclesia Patrum Carmelitarum in Arenis⁶¹, in praesentia Magnifici Joannis Szembek, capitanei B[i]ecensis, et Antonij Szembek⁶². (LOrd 6, s. 100)

1 XII 1698 Illustrissimus et Reverendissimus Dominus [Stanisław Szembek], die 1ma Decembris, benedixit matrimonium inter Generosos Stanislaum Brzy-

^a Pozostawiono wolne miejsce na wpisanie imienia.

499 nn; *Polska encyklopedia szlachecka*, t. 12, Warszawa 1938, s. 329). Dwóch tego imienia elektorów króla Stanisława Leszczyńskiego w r. 1733 z województwa sandomierskiego odnotowano w *Elektorowie królów Władysława IV, Michała Korybuta, Stanisława Leszczyńskiego i spis stronników Augusta III*, oprac. J. Dunin-Borkowski i M. Dunin-Wąsowicz, „Rocznik Towarzystwa Heraldycznego we Lwowie”, I (1908-1909), Lwów 1910, s. 275. Zob. także O. Pietrusiński, *Elektorów poczet, którzy niegdyś głosowali na elektów Jana Kazimierz roku 1648, Jana III roku 1674, Augusta II roku 1697 i Stanisława Augusta roku 1764 [...]*, Lwów 1845, s. 438; *Poczet szlachty galicyjskiej i bukowskińskiej*, Lwów 1857, s. 297.

⁵⁶ Postać nieznaną opracowaniom genealogicznym. O samym rodzie Zdziańskich *vel* Zdziańskich (herbu Lubicz) zob. Niesiecki, *Herbarz*, t. 10, s. 141; Pietrusiński, *Elektorów poczet*, s. 433; *Elektorowie królów*, s. 272; *Poczet szlachty galicyjskiej i bukowskińskiej*, s. 295; *Polska encyklopedia szlachecka*, t. 12, s. 309.

⁵⁷ Stefan Tarnowski († 1725), syn Franciszka i Anny ze Złobnickich (Żłobnickich), bratanek arcybiskupa lwowskiego, Jana Tarnowskiego († 1669), od 1696 kanonik, a następnie kustosz krakowskiej kapituły katedralnej oraz prepozyt kolegiaty św. Michała na Wawelu. Łętowski, *Katalog*, t. 4, s. 152.

⁵⁸ Jan Sebastian Szembek († 1731), syn kasztelana kamienieckiego Franciszka, starosta biecki (1695), podkanclerzy koronny (1702), kanclerz wielki koronny (1712). UDR IV/2, s. 52 (nr 63), 262; UDR X, s. 57 (nr 233), 113 (nr 676), 143 (nr 909), 206.

⁵⁹ Nie wiadomo o kim mowa (zob. wyżej uwagi w przyp. 55).

⁶⁰ Postać nieznaną opracowaniom genealogicznym (zob. uwagi wyżej w przyp. 56).

⁶¹ Kościół (obecnie bazylika) karmelitów trzewickowych w Krakowie „na Piasku”.

⁶² Antoni Szembek († 1705/06), brat prymasa Stanisława i biskupa sufragana krakowskiego Michała, scholastyk kamieniecki i kanonik katedry krakowskiej. Niesiecki, *Herbarz*, t. 8, s. 612; Łętowski, *Katalog*, t. 4, s. 109; Ossakowski, *Monografie*, t. 3, s. 246; Żychliński, *Złota księga*, t. 1, s. 293.

chwa⁶³ et Salomeam Czerna⁶⁴, in praesentia testium: Magnifici Domini Joannis Szembek, capitanei B[i]jecensis, et Antonij Szembek. (LOrd 6, s. 102)

15 I 1699 Illustrissimus [et] Reverendissimus Dominus [Stanisław Szembek], anno ut supra [1699] et vero eadem [diem] [15 I], supplevit sollemniter ceremonias baptismi omissas circa baptismum collatum per Reverendum Laurentium Babylonowic⁶⁵, vice-decanum Omnium Sanctorum⁶⁶, anno millesimo sexcentesimo nonagesimo octavo, in festo sanctae Thomae [= 21 XII 1698], in ecclesia Sanctorum Omnium⁶⁷, Eleonore⁶⁸, filiae Illustrissimorum ac Magnificorum Dominorum (^b-Francisci^b) Wielopolski⁶⁹, coniugum legitimorum, capitanei Cracoviensis ac Generalis Regni Minoris Poloniae. Levantes circa ceremonias fuerant: Magnificus Dominus [°] Lanckoronski⁷⁰, capitaneus Stobnicensis, et Magnifica Domina Giertrudis Jordanowa⁷¹, capitanea Dopciciensis. (LOrd 6, s. 107)

I II 1699 Illustrissimus et Reverendissimus Dominus [Stanisław Szembek], anno ut supra, Dominica quinta post Epiphaniam, quae fuit I^{ma} mensis Februarii,

^{b-b} Imię dopisano później w pozostawionym na to wolnym miejscu. ^c Pozostawiono wolne miejsce na wpisanie imienia.

⁶³ Postać nie znana opracowaniom genealogicznym (zob. N i e s i e c k i, *Herbarz*, t. 2, s. 323-325; B o n i e c k i, *Herbarz*, t. 2, s. 163-164, który wprawdzie wspomina o wzmiankowanym w 1731 r. Stanisławie Brzychwie, synu Gabriela i Katarzyny z Morsztynów, nie jednak nie podaje na temat jego stosunków rodzinnych). Kilku Brzychwów, Brzechwów lub Brzechfów z różnych ziem Rzeczypospolitej odnotowano w P i e t r u s i ń s k i, *Elektorów poczet*, s. 31; *Elektorowie królów*, s. 18.

⁶⁴ A. Boniecki, omawiając kolejne pokolenia rodu Czernych (Szwarcenberg-Czernych), nie odnotowuje Salomei, żony Stanisława Brzychwy (Brzechwy). Należała ona zapewne do tego samego pokolenia, co córki kasztelana sądeckiego Franciszka Czernego: Krystyna, żona Wojciecha (Olbrachta) Dembińskiego (zob. niżej przyp. 80), chorążego zatorskiego i oświęcimskiego, oraz Róża (Rozalia), żona Spytka Jordana, cześnika krakowskiego. B o n i e c k i, *Herbarz*, t. 3, s. 374-379.

⁶⁵ Postać skądinąd nieznana.

⁶⁶ Kolegiata Wszystkich Świętych w Krakowie, zob. K u m o r, *Dzieje*, t. 2, s. 398 nn (o samej świątyni – s. 400-403).

⁶⁷ Zob. przypis poprzedni.

⁶⁸ Eleonora z Wielopolskich, córka starosty generalnego krakowskiego Franciszka († 1732) i Teresy Magdaleny z Tarłów († 1700). W. Dworzaczek, w swej *Genealogii*, wśród potomstwa tej pary nie wymienia córki Eleonory (D w o r z a c z e k, *Genealogia*, tabl. 132, 153).

⁶⁹ Franciszek Wielopolski (zob. niżej przyp. 118) i Teresa Magdalena z Tarłów, córka podkanclerzego koronnego Karola i Zofii Pszoncezanki, zamężna uprzednio za podstolim koronnym Aleksandrem Przyjemskim. D w o r z a c z e k, *Genealogia*, tabl. 132, 153; B. P o p i o ł e k, *Kobiety świat w czasach Augusta II. Studia nad mentalnością kobiet z kręgów szlacheckich*, Kraków 2003, s. 322-323.

⁷⁰ Franciszek Lanckoroński († 1715/1716), syn Pakosława Kazimierza († 1702) i Anny z Dembińskich († 1681), starosta stobnicki, podkomorzy krakowski (1698), późniejszy wojewoda krakowski 1706-1709. D w o r z a c z e k, *Genealogia*, tabl. 102; S. C y n a r s k i, *Dzieje rodu Lanckorońskich z Brzezia od XIV do XVIII wieku*, Warszawa 1996, wg indeksu (oraz tabl. genealogiczna II).

⁷¹ Starostą dobczyckim był wówczas Michał Stefan Jordan († 1739), syn Franciszka (poprzed-

in ecclesia monialium sancti Martini⁷² Ordinis Carmelitarum Discalceatorum, intra Missarum solemnia [...], Religiosum Patrem Joannem Kącki⁷³, Ordinis Sancti Benedicti, benedixit in abbatem conventus Praenetensis. (LOrd 6, s. 107)

21 IX 1699 Illustrissimus et Reverendissimus Dominus [Stanisław Szembek], anno ut supra, in festo s. Mathei Apostoli [= 21 IX], in ecclesia sanctimonialium conventus Zwierzynecensis, intra Missarum solemnia, [...] benedixit Religiosum Joannem [recte Casimirum] Sowinski⁷⁴, ordinis Canonicorum Regularium Praemonstratensis, in abbatem conventus NeoSendecensis. (LOrd 6, s. 108)

31 XII 1706 Illustrissimus et Reverendissimus dominus Casimirus a Łubna Łubiński⁷⁵, episcopus Chelmensis, canonicus, sede vacante episcopatus Cracoviensis ac ducatus Severiensis generalis administrator, perpetuus commendatarius abbas Czerviensi, anno ut supra [1706] 31 Decembris, in ecclesia s. Michaelis⁷⁶ Patrum Carmelitarum Discalceatorum Craco[oviae], post Missarum solennia,

niego starosty dobczyckiego) i Barbary z Korycińskich, późniejszy wojewoda braclawski, od 1697 roku ożeniony z Anną (a nie Gertrudą) z Morsztynów (powtórnie zawarł związek małżeński z Anasztazją z Myszkowskich). Zob. niżej przyp. 79.

⁷² Kościół św. Marcina (karmelitanek bosych) w Krakowie. W a n a t, *Zakon karmelitów bosych w Polsce*, s. 627-628.

⁷³ Chodzi zapewne o opata przemęckiego, wszakże w Przemęcie istniał klasztor cystersów, a nie benedyktynów. Lista opatów przemęckich nie jest też dokładnie znana, przy czym w dostępnych opracowaniach nie natrafiamy na imię tego opata. *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, t. 9, Warszawa 1888, s. 145; *Przemęt. Zarys dziejów*, red. K. Zimniewicz, Warszawa 1991, s. 116 nn; *Monasticon Cisterciense Poloniae*, t. 2: *Katalog męskich klasztorów cysterskich na ziemiach polskich i dawnej Rzeczypospolitej*, red. A. M. Wyrwa, J. Strzelczyk i K. Kaczmarek, Poznań 1999, s. 341-355 (gdzie dalsza literatura przedmiotu). Por. nadto: K a n i o r, *Polska kongregacja benedyktyńska*, s. 323 (mapa) [ze wskazanych na mapie klasztorów benedyktyńskich, jakie istniały w XVIII w. na ziemiach Rzeczypospolitej Obojga Narodów, żadne nie sposób alternatywnie identyfikować z widniejącą w przytoczonej zapisce nazwą *abbatia Prenetensis*].

⁷⁴ Kazimierz (Jan?) Sowiński († 1728), opat klasztoru premonstratensów (norbertanów) w Nowym Sączu w l. 1697-1728. B a c k m u n d, *Monasticon Praemonstratense*, t. 1, s. 344; Ś l e d z, *Katalog opatów*, s. XV. Zob. także: Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie, sygn. AEp 81, *Acta episcopalia C. F. Szaniawski ab anno 1728 ad annum 1730*, k. 241r-v: *Institutio ad abbatiam Neosandecensem* [Kielce, 7 I 1730]. *Illustrissimus et Reverendissimus Dominus Constantinus Felicianus in Szaniawy Szaniawski, Dei et Apostolicae Sedis gratia episcopus Cracoviensis, dux Severiae, ad abbatiam Neosandecensem Ordinis Canonicorum Regularium Praemonstratensium, post obitum Reverendissimi olim Casimiri Sowinski, illius ultimi et immediati possessoris vacantem, Admodum Reverendissimum ac Religiosum Chrisostomum Staszewski, professum Vitoviensem, per idem monasterium capitulariter [...] electum et approbatum, instituendum ac investiendum esse decrevit [...]*.

⁷⁵ Kazimierz Łubiński († 1719), biskup tytularny Heraklei i sufragan krakowski w l. 1701-1705, następnie biskup chelmski (1705-1710) i krakowski (1710-1719). PSB, t. 18, s. 487-489 (J. Gierowski); K u m o r, *Dzieje*, t. 1, s. 527-528.

⁷⁶ Kościół śś. Michała i Józefa (karmelitów bosych) w Krakowie. W a n a t, *Zakon karmelitów bosych w Polsce*, s. 190-202.

imposuit pallium archiepiscopale Celsissimo Principi Illustrissimo et Reverendissimo Domino, Domino Stanislao in Słupow Szembek, archiepiscopo Gnesnensi, legato nato, Regni Poloniae et Magni Ducatus Lithuaniae primati primoque principi. (LOrd 7, s. 31–32)

21 V 1711 Illustrissimus et Reverendissimus Dominus Michael in Słupow Szembek, episcopus Paphensis, suffraganeus [...] Cracoviensis, benedixit matrimonium in ecclesia s. Martini monialium inter Generosos Michaellem de Szczygłow Frezer⁷⁷ et Annam de Kurozwęki Męcinska⁷⁸, in praesentia Illustrissimorum Michaelis de Zakliczyn Jordan⁷⁹, palatini Braclawiensis, Albrachti de Dambiany Dembinski⁸⁰, vexilliferi Zatoriensis et Osvecimensis, et aliorum plurimum testium. (LOrd 6, s. 359)

16 VI 1711 Idem Illustrissimus, ut supra, 16 Junii anno 1711, supplevit solenniter ceremonias baptismi omissas circa baptismum collatum per Perillustrem et Reverendissimum Dominum Christophorum in Słupow Szembek⁸¹, canonicum Cracoviensem, secretarium Regni, in ecclesia Ss. Apostolorum Petri et Pauli in

⁷⁷ A. Boniecki, przedstawiając rodowód Frezerów ze Szczygłowa (herbu Alabanda), nie wymienia tegoż Michała. Boniecki, *Herbarz*, t. 5, s. 322–323. Rodzina ta była pochodzenia niemieckiego, a jej pierwszy w Polsce przedstawiciel, Jan Frezer z Wissenburga, uzyskał na sejmie w Piotrkowie w r. 1519 nobilitację. *Regesty przywilejów indygenatu w Polsce (1519–1793)*, oprac. Z. Wdowiszewski, w: *Materiały do biografii, genealogii i heraldyki polskiej. Źródła i opracowania*, t. 5, Buenos Aires 1971, s. 19; *Album armorum nobilium Regni Poloniae XV–XVIII saec. Herby nobilitacji i indygenatów XV–XVIII w.*, oprac. B. Trelińska, Lublin 2001, s. 77 (nr 99); *Materiały genealogiczne, nobilitacje, indygenaty w zbiorach Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie*, oprac. A. Wajs, Warszawa 2001, s. 43.

⁷⁸ T. Żychliński, w monografii Męcinskich z Kurozwęk (herbu Poraj), nie wspomina o Annie wydanej za Michała Frezera. Żychliński, *Złota księga*, t. 1, s. 165–181.

⁷⁹ Michał Stefan Jordan († 1739), syn kasztelana wojnickiego Franciszka i Barbary z Korycińskich, kolejno cześnik krakowski (1689), starosta dobczycki (1697), łowczy koronny (1704) i wojewoda braclawski (1713); żonaty 1° (w r. 1697) z Anną z Morsztynów, 2° z Anastazją z Myszkowskich († 1733). Wilczyński, *Kościół świętego Kazimierza*, s. 244, 245; Boniecki, *Herbarz*, t. 9, s. 78; PSB, t. 11, s. 280 (J. Gierowski); UDR IV/2, s. 57 (nr 98), 229; UDR X, s. 74 (nr 380), 172.

⁸⁰ Wojciech (Olbracht) Dembiński († 1720), syn Hieronima i Anny z Rupniewskich, chorąży zatorski i oświęcimski (1694); ożeniony 1° z Katarzyną z Dembińskich, zmarłą w r. 1686, 2° z Krysztyną z Czernych i 3° z Zuzanną z Żydowskich (zob. niżej przyp. 105); fundator klasztoru kapucynów w Krakowie. Niesiecki, *Herbarz*, t. 3, s. 322; Żychliński, *Złota księga*, t. 4, s. 40–41; UDR IV/2, s. 136 (nr 610), 222; *300 lat kapucynów w Krakowie*, wg indeksu (zwl. s. 125).

⁸¹ Krzysztof Andrzej Jan Szembek († 1740), kanonik krakowski (1703), sekretarz wielki koronny (1710), później biskup kolejno chełmski, przemyski i warmiński; ochrzczona przez niego Barbara Szembekówna była jego bratanicą. Żychliński, *Złota księga*, t. 1, s. 294; UDR X, s. 148 (nr 956), 207; *Słownik biograficzny kapituły warmińskiej*, Olsztyn 1996, s. 244–245 (A. Kopiczko).

Cerdonia⁸², filiae⁸³ [d] Illustrissimorum Francisci in Słupow Szembek⁸⁴, dapiferi Regni, et Magdalenae⁸⁵, coniugum legitimorum. Levantes fuere: Serenissimus Augustus⁸⁶, Dei gratia Rex Poloniae, cum Serenissimo Principe Saxoniae⁸⁷, suo filio, et Illustrissima Domina Anna Małachowska⁸⁸, palatina Posnaniensis, cum [e] Myszkowska⁸⁹, palatina Sandomiriensis. (LOrd 6, s. 361)

24 I 1713 Anno Domini 1713 Celsissimus Princeps, Illustrissimus et Reverendissimus Dominus, Dominus Casimirus a Łubna Łubiński, Dei et Apostolicae Sedis gratia episcopus Cracoviensis, dux Severiae, Dominica 3^{ia} post Epiphaniam, quae erat 24 Januarii [...], in ecclesia collegiata Kielcensi suscepit fidem⁹⁰ a Generoso Michaelae Baumgeordr[?]⁹¹, exercituum Sacrae Regiae Maiestatis et Reipublicae colonello. (LOrd 7, s. 141)

^d Pozostawiono wolne miejsce na wpisanie imienia. ^e Pozostawiono wolne miejsce na wpisanie imienia.

⁸² Kościół św. Piotra i Pawła (według niektórych opracowań nosił wezwanie tylko św. Piotra) na Garbarach, ówczesny przedmieście Krakowa, zburzony w 1801 r.

⁸³ Barbara Magdalena Elżbieta z Szembeków († 1762), jedyne dziecko stolnika koronnego Franciszka i Magdaleny z Tarłów (zob. następne przypisy), urodzona w r. 1709; zamężna 1° (w 1726 r.) za Sewerynem Józefem Rzewuskim († 1754), podczaszym koronnym, referendarzem wielkim koronnym i wojewodą wołyńskim (rozwód przed r. 1731), 2° za Janem Klemensem Branickim († 1771), hetmanem polnym koronnym (rozwód przed r. 1736), 3° (w r. 1736) za Ulrykiem Fryderykiem Waldemarem Lowendal (Loevental, Löwendahl) († 1755), generałem w służbie króla Augusta II, później rosyjskim generałem-gubernatorem Estonii, a wreszcie marszałkiem Francji, z którym doczekała się syna Franciszka Ksawerego Józefa († 1808), marszałka polnego Francji i generała w służbie duńskiej, oraz córek: Benedykty Zofii (wydanej za miecznika litewskiego Aleksandra Ossolińskiego), Elżbiety Marii i Marii Luizy. K o s s a k o w s k i, *Monografie*, t. 1, s. 251; Ż y c h l i ń s k i, *Złota księga*, t. 1, s. 293; PSB, t. 2, s. 404 (W. Konopczyński); D w o r z a c z e k, *Genealogia*, tabl. 157, 158; *Neue Deutsche Biographie*, t. 15, Berlin 1987 s. 89-90 (F. Menges); *Deutsche Biographische Enzyklopädie*, t. 6, München 1997, s. 453.

⁸⁴ Franciszek Szembek († 1712), brat arcybiskupa Stanisława i biskupa Michała, starosta bocheński, biecki i halicki, kolejno chorąży nadworny (1702) i stolnik koronny (1706). K o s s a k o w s k i, *Monografie*, t. 3, s. 250-251; Ż y c h l i ń s k i, *Złota księga*, t. 1, s. 293; UDR IV/2, s. 52 (nr 64), 261-262; UDR X, s. 31 (nr 48), 152 (nr 988), 206.

⁸⁵ Magdalena z Tarłów († pod 1727), córka wojewody lubelskiego Stanisława i Teresy z Dunin-Borkowskich; zamężna 1° za stolnikiem koronnym Franciszkiem Szembekiem, 2° za wojewodą krakowskim Jerzym Dominikiem Lubomirskim. D w o r z a c z e k, *Genealogia*, tabl. 132, 143, 158.

⁸⁶ August II († 1733), król Polski i elektor Saksonii (z dynastii Wettynów).

⁸⁷ Fryderyk August Wettyn, późniejszy król August III († 1763).

⁸⁸ Zob. wyżej przyp. 47.

⁸⁹ Jedyne przedstawiciel rodu Myszkowskich, który piastował urząd wojewody sandomierskiego, to zmarły w r. 1658 Władysław, ożeniony z Anną Mohylanką († 1667). W tym przypadku chodzi w rzeczywistości niewątpliwie o starościnę (a nie wojewodzinę) sandomierską Helenę Konstancję z Czartoryskich Myszkowską († 1740), córkę podkomorzego krakowskiego Jana Karola († 1680), a żonę ordynata Józefa Władysława († 1727), kasztelana sandomierskiego od r. 1697. D w o r z a c z e k, *Genealogia*, tabl. 130, 181; PSB, t. 22, s. 374 (A. Link-Lenczowski).

⁹⁰ Tj. wyznanie wiary (katolickie).

⁹¹ Postać nie znana opracowaniom genealogicznym.

11–12 X 1723 Die 11 Octobris [1723], quae fuit feria secunda post Dominicam 21^{am} Pentecosten, idem Illustrissimus et Reverendissimus Dominus [Felicjan Konstanty Szaniawski]⁹² celebravit pontificaliter in ecclesia Patrum Carmelitarum Discalceatorum in Wisnicz⁹³ in funere seu depositione corporis Celsissimae olim in Ostrog et Zasław ducissae Theophilae Ludovicae Lubomirska⁹⁴, supremi Regni mareschalci coniugis. Die 12 eiusdem [mensis] [12 X 1723], feria 3^{ua} im mediata ibidem celebravit pontificaliter in funere Illustrissimi olim Alexandri Dominici Lubomirski⁹⁵, capitanei Sandomiriensis, huius de qua supra filii⁹⁶. (LOrd 8, s. 33)

16 XII 1723 Die 16 Decembris anno eodem [1723] Illustrissimus et Reverendissimus Dominus [Felicjan Konstanty Szaniawski] in Claromonte Częstochoviensi, in ecclesia Patrum s. Pauli Primi Eremitae⁹⁷, post introductionem solemnem corporis piae defunctae Illustrissimae Constantiae Denhoffowa⁹⁸, palatinae Mariaburgensis, tum duorum filiorum Illustrissimi Denhoff⁹⁹, palatini Polocensis,

⁹² Felicjan Konstanty Szaniawski († 1732), biskup kolejno wrocławski (1706-1720) i krakowski (1720-1732). K u m o r, *Dzieje*, t. 1, s. 528-529.

⁹³ Kościół karmelitów bosych w Wiśniczu, noszący wezwanie Chrystusa Zbawiciela. W a n a t, *Zakon karmelitów bosych w Polsce*, s. 347-372.

⁹⁴ Teofila Ludwika z Zasławskich-Ostrogskich († 1709), córka wojewody krakowskiego Władysława Dominika († 1656) i Katarzyny z Sobieskich († 1694), siostrzenica króla Jana III; zamężna 1° za kasztelanem krakowskim Dymitrem Jerzym Wiśniowieckim († 1682), 2° (w r. 1683) za marszałkiem wielkim koronnym Józefem Karolem Lubomirskim († 1702), z którym od r. 1696 pozostawała w separacji. Z jej drugiego małżeństwa narodził się syn Aleksander Dominik (zob. następny przypis) i córki: Teresa (poślubiła księcia Karola neuburskiego) i Marianna (poślubiła marszałka wielkiego litewskiego Pawła Karola Sanguszkę). Ż y c h l i ń s k i, *Złota księga*, t. 5, s. 109-110; D w o r z a c z e k, *Genealogia*, tabl. 143, 165, 176; PSB, t. 18, s. 26-27 (A. Przyboś); P r i n k c, S i k o r s k i, *Królewska krew*, s. 157 (nr 799); T. K e m p a, *Dzieje rodu Ostrogskich*, Toruń 2002, s. 155-156.

⁹⁵ Aleksander Dominik Lubomirski († 1720), syn marszałka wielkiego koronnego Józefa Karola i Teofili Ludwika z Zasławskich-Ostrogskich, ordynat ostrogski i starosta sandomierski (1702); zmarł bezpotomnie w wieku 30 lat 14 XI 1720. Ż y c h l i ń s k i, *Złota księga*, t. 5, s. 109 (gdzie błędnie obdarzony imieniem Józef); D w o r z a c z e k, *Genealogia*, tabl. 143; PSB, t. 18, s. 27 (A. Przyboś); UDR IV/3, s. 118 (nr 903), 193.

⁹⁶ Obu tych pochówków nie odnotowuje W a n a t, *Zakon karmelitów bosych w Polsce*, s. 356-358 (*Dostojnicy pochowani w grobowcu fundatorskim [kościół w Wiśniczu]*)

⁹⁷ Bazylika na Jasnej Górze w Częstochowie.

⁹⁸ Konstancja Słuszcanka, córka podskarbiego nadwornego litewskiego Bogusława Jerzego i Anny z Potockich, zamężna 1° za wojewodą pomorskim Władysławem Denhoffem († 1683), 2° za wojewodą malborskim Ernestem Denhoffem († 1693). N i e s i e c k i, *Herbarz*, t. 8, s. 415; K o s s a k o w s k i, *Monografie*, t. 1, s. 160, 162; Ż y c h l i ń s k i, *Złota księga*, t. 15, s. 40-42; D w o r z a c z e k, *Genealogia*, tabl. 149; D. Z ł o t k o w s k i, *Barokowa oprawa pogrzebu Konstancji Słuszcanki Denhoffowej i jej syna Stanisława Ernesta Denhoffa*, w: *Wesela, chrzciny i pogrzeby w XVI-XVIII wieku. Kultura życia i śmierci*, red. A. Suchojad, Warszawa 2001, s. 263-264; P o p i o ł e k, *Kobiety świat*, wg indeksu.

⁹⁹ Stanisław Ernest Denhoff († 1728), hetman polny litewski, wojewoda połocki; ożeniony 1° z Joanną z Denhoffów, córką wojewody malborskiego Ernesta i jego pierwszej żony Zofii z Ole-

campiductoris Magni Ducatus Lithuaniae, pridie absolutam, cui pontificaliter assistebat, celebravit pontificaliter Missam de Requiem in capella dictae ecclesiae Donhoffiana¹⁰⁰, et peracto conductu solemni, eadem corpora ad tumulum deduxit. (LOrd 8, s. 33)

12 II 1724 Die 12 Februarii [1724], in Claromonte Częstochoviensi, idem Illustrissimus et Reverendissimus Dominus [Felicjan Konstanty Szaniawski], praemissa benedictione solemni tempore Missae, matrimonium inter Illustres et Magnificos Josaphat Szaniawski¹⁰¹, Chęciniensem et Augustoviensem capitaneum, et Annam Ossolinska¹⁰², Illustrissimi Maximiliani de Tęczyn Ossolinski¹⁰³, thesaurarii Curiae Regni, filiam, solemniter benedixit in capella Sanctae Virgnis Mariae Miraculosae, in praesentia parochi sponsae propriae et consensu ex parte parochi sponsi inscripto dato accedente. Cuius actus senis cum luculentia omnium specificatione continetur in metrica ecclesiae Częstochoviensis Ordinis s. Pauli Primi Eremitae. (LOrd 8, s. 34)

śńickich, zmarłą w sierpniu 1720, 2° z Zofią z Sieniawskich, córką hetmana wielkiego koronnego i kasztelana krakowskiego Adama Mikołaja, poślubioną 30 VII 1724; chodzi tu zatem o jego synów z pierwszego małżeństwa, przy czym T. Żychliński wspomina tylko o jednym, młodo zmarłym Stanisławie, oraz o córce Konstancji, wydanej za Janusza Aleksandra Sanguszkę (w biografii w PSB wspomniana tylko córka). Kossakowski, *Monografie*, t. 1, s. 160-161; Żychliński, *Złota księga*, t. 15, s. 40-41; PSB, t. 5, s. 117 (O. M. Kałużniacki); Dworzaczek, *Genealogia*, tabl. 149; Złotkowski, *Barokowa oprawa pogrzebu*, s. 264-265; Popiołek, *Kobięcy świat*, wg indeksu (Joanna z Denhoffów Denhoffowa). Zob. nadto o samym rodzie Denhoffów: S. Neitmann, *Von der Grafschaft Mark nach Livland. Ritterbrüder aus Westfalen im livländischen Deutschen Orden*, Köln 1993, s. 239-243 (nr 20).

¹⁰⁰ Kaplica pw. św. Pawła Pierwszego Pustelnika (mauzoleum Denhoffów), przylegająca do południowej nawy bazyliki jasnogórskiej, wzniesiona w l. 1644-1676. A. Dylewska, *Kaplica Denhoffów pod wezwaniem św. Pawła I Pustelnika na Jasnej Górze (1644-1676)*, „Studia Claromontana”, 3 (1982), s. 343-364; *Encyklopedia katolicka*, t. 7, Lublin 1997, kol. 1076 (D. Łuszczek). Zob. także Złotkowski, *Barokowa oprawa pogrzebu*, 261-271.

¹⁰¹ Józefat Szaniawski († 1740), starosta małopolski i chęciński (1721), podstoli koronny (1729). Niesiecki, *Herbarz*, t. 8, s. 599; *Tomasza Święckiego historyczne pamiątki znamienitych rodzin i osób dawnej Polski*, t. 2, wyd. J. Bartoszewicz, Warszawa 1859, s. 173; Kossakowski, *Monografie*, t. 2, s. 133; Żychliński, *Złota księga*, t. 23, s. 139; Dworzaczek, *Genealogia*, tabl. 144; UDR IV/3, s. 32 (nr 72), 214; UDR X, s. 135 (nr 842), 205.

¹⁰² Anna z Ossolińskich, córka podskarbiego wielkiego koronnego Franciszka Maksymiliana (zob. następny przypis) i jego pierwszej żony Katarzyny z Miączyńskich († 1731), zamężna za Jozafatem Szaniawskim (zob. poprzedni przypis).

¹⁰³ Franciszek Maksymilian Ossoliński († 1756), podskarbi nadworny koronny (1713), podskarbi wielki koronny (1729). Kossakowski, *Monografie*, t. 2, s. 131-133; Żychliński, *Złota księga*, t. 23, s. 138-139; Dworzaczek, *Genealogia*, tabl. 144; PSB, t. 24, s. 391-395 (H. Dymnicka-Wołoszyńska); UDR IV/3, s. 110 (nr 827), 118 (nr 904), 202; UDR X, s. 126 (nr 766), 130 (nr 802), 191.

30 V 1725 Illustrissimus [Konstanty Felicjan Szaniawski] matrimonium inter Magnificis Thomam Grabski¹⁰⁴, succameraridam Lanciencis, et Susannam de Żydowskie Dęmbinska¹⁰⁵, viduam, solemniter, omissis bannis, benedixit in capella Lauretana ecclesiae Patrum Capuccinorum¹⁰⁶ Cracoviae. (LOrd 8, s. 42)

26 VII 1725 Die 26 Julii [1725], in festo s. Annae, idem Illustrissimus et Reverendissimus Dominus [Konstanty Felicjan Szaniawski] in ecclesia regulari Ordinis s. Pauli Primi Eremitae Clari Montis Częstochoviensis matrimonialitu benedixit et copulavit Illustres et Magnificis Carolum Wielopolski¹⁰⁷, capitaneum Cracoviensem, et Elisabeth Mniszchowna¹⁰⁸, mareschalcidem Regni, omissis bannis et alias vigore dispensatione apostolicae super impedimento consanguinitatis in tertius gradu simplicii. (LOrd 8, s. 42–43)

22 IV 1726 Sabbatho post Pascha, die 22 Aprilis [1726], in ecclesia Patrum Reformatorum¹⁰⁹ Cracoviae, [Konstanty Felicjan Szaniawski] Missam de Requiem pontificaliter celebravit in funere Illustrissimi Michaeli Szembek, episcopi Paphensis, suffraganei, decani Cracoviensis¹¹⁰. (LOrd 8, s. 48)

20 II 1729 Anno quo supra 1729, Dominica Sexagesimae, videlicet 20 Februarii, Illustrissimus et Reverendissimus Constantinus Felicianus in Szaniawy

¹⁰⁴ Tomasz Grabski († 1759/60), syn podkomorzego łączyckiego Felicjana i Marianny z Siemieńskich, kolejno chorąży inowłodzki (1727), chorąży mniejszy łączycki (1731) i chorąży większy łączycki (1744). *Niesiecki, Herbarz*, t. 4, s. 271; *Boniecki, Herbarz*, t. 7, s. 30; UDR II/2, s. 35 (nr 97), 53 (nr 234), 56 (nr 265).

¹⁰⁵ Zuzanna z Żydowskich, córka Andrzeja Jana († 1721), kolejno podstarosty i sędziego grodzkiego krakowskiego (1676), stolnika krakowskiego (1685) i chorążego krakowskiego (1688), oraz Katarzyny z Pieglówskich; zamężna 1° za Wojciechem (Olbrachtem) Dembińskim (zob. wyżej przyp. 80), z którym doczekała się synów Franciszka Andrzeja i Jana Bernarda oraz córki Krystyny, 2° za Tomaszem Grabskim (zob. poprzedni przypis). *Niesiecki, Herbarz*, t. 10, s. 200; *Wilczyński, Klasztor świętego Kazimierza*, s. 234, 241; *Żychliński, Złota księga*, t. 4, s. 40–41; UDR IV/2, s. 55 (nr 87), 104 (nr 382), 276. Także *300 lat kapucynów w Krakowie*, s. 124 (por. s. 137).

¹⁰⁶ Kaplica Loretańska czyli tzw. Domek Loretański (wzniesiony 1712–1719 sumptem Wojciecha Dembińskiego) przy kościele kapucynów w Krakowie.

¹⁰⁷ Karol Wielopolski († 1773), margrabia Gonzaga-Myszkowski, ordynat pińczowski, syn wojewody krakowskiego Franciszka i Teresy z Tarłów, starosta generalny krakowski (1724), później chorąży wielki koronny (1754). *Żychliński, Złota księga*, t. 9, s. 196–197; *Dworzaczek, Genealogia*, tabl. 153; UDR IV/2, s. 101 (nr 360), 269; UDR X, s. 29 (nr 34), 60 (nr 258), 213.

¹⁰⁸ Elżbieta z Mniszchów Wielopolska († 1746), córka marszałka wielkiego koronnego Józefa Wandalina († 1747) i Konstancji z Tarłów († 1740). *Żychliński, Złota księga*, t. 9, s. 197; *Dworzaczek, Genealogia*, tabl. 137, 153; PSB, t. 21, s. 477 (H. Perzanowska); *Popiołek, Kobiety świat*, s. 43, 165.

¹⁰⁹ Kościół św. Kazimierza (franciszkanów-reformatów) w Krakowie.

¹¹⁰ Pochowany w krakowskim kościele franciszkanów-reformatów. *Wilczyński, Klasztor świętego Kazimierza*, s. 242.

Szaniawski, episcopus Cracoviensis, matrimonium inter Generosos Romualdum Wybranowski¹¹¹ et Salomeam Szembekowna¹¹², vexillifendam Sandomiriensem, in ecclesia parochiali Chybicensi¹¹³ benedixit, in praesentia Magnificorum Skarbek Borowski¹¹⁴, picernae Sandomiriensis, Smietanka¹¹⁵, iudicis castrensis Chęcienensis, et aliorum quam plurimorum assistentium. (LOrd 8, s. 65)

6 VI 1731 Die Junii [1731], in actu funebriali Illustrissimi et Reverendissimi olim Stephani Rupniewski¹¹⁶, episcopi Luceoriensis, in ecclesia Ss. Apostolorum Petri et Pauli¹¹⁷ Societatis Jesu [Cracoviae], [Konstanty Felicjan Szaniawski] Missam de Requiem cum conductu maiori pontificaliter celebravit. (LOrd 8, s. 48)

8 V 1732 Anno [1732], die 8 Maii, in festo s. Stanislai episcopi et martyris [...], in actu funebriali Illustrissimi et Magnifici Domini Francisci comitis de Wielopolskie Myszkowski¹¹⁸, palatini Cracoviensis, etc., in ecclesia Patrum Reformatorum Cracoviae, Missam de Requiem cum conductu maiori pontificaliter celebravit idem Celsissimus et Illustrissimus [Konstanty Felicjan Szaniawski]. (LOrd 8, s. 77)

¹¹¹ Romuald Wybranowski († 1749), syn łowczego łukowskiego Mikołaja Michała i Zofii z Radeckich, kolejno skarbnik lubelski, chorąży urzędowski i chorąży lubelski; żonaty trzykrotnie – za drugim razem z Salomeą Szembekówną (zob. następny przypis), z której doczekał się synów Ignacego i Stanisława oraz córek Zofii i Teresy. K o s s a k o w s k i, *Monografie*, t. 3, s. 258; Ż y c h l i Ń s k i, *Złota księga*, t. 1, s. 297-298, t. 2, s. 348; D w o r z a c z e k, *Genealogia*, tabl. 158; UDR IV/4, s. 19 (nr 26), 49 (nr 296), 93 (nr 692), 132.

¹¹² Salomea Szembekówna, córka chorążego sandomierskiego Stanisława († 1737), bratanka prymasa Stanisława Szembeka, zamężna za Romualdem Wybranowskim (zob. poprzedni przypis, gdzie też wskazana literatura).

¹¹³ Kościół parafialny w Chybicach, w dawnym dekanacie ilżeckim diecezji krakowskiej. Zob. J. W i ś n i e w s k i, *Dekanat ilżecki*, Radom 1909-1911, s. 24-36.

¹¹⁴ Beniamin Skarbek Borowski († 1740), cześnik sandomierski (1722), następnie kasztelan zawichojski (1729). UDR IV/3, s. 88 (nr 610), 164 (nr 1356), 171.

¹¹⁵ Hieronim Śmietanka († 1741/42), sędzia grodzki sandomierski, cześnik sandomierski (1729), podstarości i sędzia grodzki chęcziński, chorąży chęcziński (1736). UDR IV/3, s. 25 (nr 1), 88 (nr 611), 215. Zob. także W i l c z y Ń s k i, *Klasztor świętego Franciszka*, s. 236, 242, 244.

¹¹⁶ Stefan Rupniewski († 1731), kolejno sufragan lwowski (1713), biskup kamieniecki (1716) i łucki (1721); zmarł 21 IV 1731 w Torczynie. W i ś n i e w s k i, *Katalog prałatów i kanoników*, s. 260-261; PSB, t. 33, s. 114-116 (B. Kumor); K. R. P r o k o p, *Sylwetki biskupów łuckich*, Biały Dunajec-Ostróg 2001, s. 133-138.

¹¹⁷ Kościół śś. Piotra i Pawła (jezuitów) w Krakowie (obecnie parafialny parafii Wszystkich Świętych).

¹¹⁸ Franciszek Wielopolski († 1732), margrabia Gonzaga-Myszkowski, ordynat pińczowski, syn kanclerza wielkiego koronnego Jana i Konstancji z Komorowskich, wpierw starosta generalny krakowski (1688), później wojewoda krakowski (1728); zmarł 8 IV 1732 w Krakowie i pochowany został w miejscowym kościele franciszkanów-reformatów. W i l c z y Ń s k i, *Klasztor świętego Kazimierza*, s. 244; Ż y c h l i Ń s k i, *Złota księga*, t. 3, s. 190-192; D w o r z a c z e k, *Genealogia*, tabl. 153.

25 IX 1753 In Staniątki [Franciszek Potkański]¹¹⁹ benedixit abbatissam¹²⁰ Ordinis s. Benedicti conventus eiusdem Staniątceensis. (LOrd 10, k. 1r)

10 II 1760 Die 10 Februarii 1760, in ecclesia cathedrali Cracoviensi, Dominica Sexagesima, intra Missarum solemnia, [Franciszek Potkański] benedixit abbatem Ordinis S. Benedicti, ex conventu Tynecensi, pro abbacia Orłowiensi¹²¹, sita in dioecesi Wratislaviensi, autoritate apostolica. (LOrd 10, k. 38r)

8 IX 1765 In oppido Busko, in festo Nativitatis B. V. Mariae, [Franciszek Potkański] consecravit abbatissam¹²². (LOrd 10, k. 68r)

10 X 1767 Die 10 Octobris [1767], in ecclesia Andreoviensis Ordinis Cisterciensium, [Franciszek Potkański] aperuit sepulchrum Beati Vincentii de Rosis Kadłubek¹²³, ac exemptu reliquiis sacris expeditaque solemnissima processione cum sacris reliquiis, imposuit illas tumba argentea ad hoc in capella Beati Vincentii aedificata et quatuor sigillis stemmatis sui obsigillavit [...]¹²⁴. (LOrd 10, k. 80r-v)

27 II 1787 Venerabilis Agnes Łojowska¹²⁵, abbatissa monasterii Staniątceensis, in Staniątki obiit die 27 Februarii 1787 mane media sexta, praevisa munitaque Ss. Sacramentis. (LOrd 10, k. 181r)

¹¹⁹ Franciszek Potkański *vel* Podkański († 1789), biskup tytularny Patary 1753, sufragan krakowski w l. 1753-1786 (zrezygnował z urzędu). PSB, t. 27, s. 722-724 (W. Baczkowska, W. Szczygielski); K u m o r, *Dzieje*, t. 2, s. 103-104 (nr 30).

¹²⁰ Mowa o benedykcji ksieni Marianny Józefy Jordanówny († 1772), córki Michała Jordana i Agnieszki z Małachowskich, sprawującej rządu w opactwie staniątceckim w l. 1753-1772. K r a s n o w o l s k i, *Historia klasztoru benedyktynek w Staniątках*, s. 149 nn; *Ksienie klasztoru staniątceckiego*, s. 111-112 (w obu edycjach jako data wyboru Jordanówny na ksienię widnieje dzień 6 XI, a benedykcji – 25 XI). Por. B o r k o w s k a, *Słownik polskich ksień*, s. 59.

¹²¹ Klasztor benedyktynów w Orłowej (Orlová, Orlau) na czeskim Śląsku, w okręgu frysztackim, w dawnym księstwie cieszyńskim, istniejący od XIII w., sekularyzowany w 1560 przez księcia cieszyńskiego Wacława Adama, w 1631 na powrót obsadzony przez mnichów z Tyńca, w XVIII w. zastąpionych przez benedyktynów z Broumowa (Braunau).

¹²² Zob. wyżej uwagę w przypisie 24.

¹²³ Wincenty zwany Kadłubkiem († 1223), biskup krakowski w l. 1207/1208-1218, beatyfikowany w 1764 r.

¹²⁴ Por. *Relacja z uroczystości w Jędrzejowie po beatyfikacji Wincentego Kadłubka (10-12 X 1765 [sic])*, w: *Mistrz Wincenty Kadłubek. Człowiek i dzieło, pośmiertny kult i legenda*, red. K. R. Prokop, Kraków 2001, s. 117-120.

¹²⁵ Agnieszka Scholastyka Łojowska († 1787), benedyktynka w opactwie w Staniątках, profesję złożyła w r. 1732, obrana ksienią w r. 1772, sprawowała rządu do śmierci. K r a s n o w o l s k i, *Historia klasztoru benedyktynek w Staniątках*, s. 205-206; *Ksienie klasztoru staniątceckiego*, s. 113-114. Por. B o r k o w s k a, *Słownik polskich ksień*, s. 92

29 VIII 1802 Anno quo supra 1802, Dominica 12ma post Pentecosten, quae fuit dies 29 mensis Augusti, idem Illustrissimus et Reverendissimus Dominus suffraganeus et sede vacante episcopatus administrator generalis [Józef Olechowski]¹²⁶, Ordinis S^{ti} Stanislai eques, in ecclesia regulari Andreoviensi Ordinis Cisterciensis, intra Missarum solemnia, benedixit abbatem monasterii Andreoviensis Ordinis Cisterciensis Reverendissimum Laurentium Drzewiecki¹²⁷, assistentibus Illustrissimis Joanne Nepomuceno Niegolewski¹²⁸, abbate claustrali monasterio CalvoMontani ad Sanctissimum Crudem, Ordinis S^{ti} Benedicti, et Thoma Nowiński¹²⁹, praeposito infulato generali Miechowiensi, canonico cathedrali Cracoviensi. (LORD 13, s. 88)

¹²⁶ Józef Olechowski († 1806), biskup tytularny Uranopolis (Verinopolis) 1786, sufragan krakowski w l. 1786-1806. PSB, t. 23, s. 738-739 (W. M. Bartel); K u m o r, *Dzieje*, t. 2, s. 104-105 (nr 31).

¹²⁷ Wawrzyniec Drzewiecki († 1829), opat klaustralny cystersów w Jędrzejowie, obrany 3 II 1802; za jego rządów nastąpiła kasata opactwa przez władze zaborecze (1819); zmarł 24 II 1829. Wiśniewski, *Historyczny opis kościołów, miast, zabytków i pamiątek w Jędrzejowskiem*, s. 64; Bukowski, *Katalog opatów jędrzejowskich*, s. 204.

¹²⁸ Jan Nepomucen Niegolewski († 1828), benedyktyn, ostatni opat świętokrzyski (od r. 1774, uprzednio koadiutor przy opacie Antonim Teodorze Karskim od r. 1773) i prezes polskiej kongregacji benedyktyńskiej (od r. 1792), zmarł 16 XI 1828. K a n i o r, *Polska kongregacja benedyktyńska*, wg indeksu (zwl. s. 90).

¹²⁹ Tomasz Nowiński († 1830), bożogrobiec (miechowita), ostatni generał zakonu i prepozyt miechowski od r. 1787, w r. 1816 prekonizowany biskupem tytularnym Biblos, zmarł 4 I 1830. PSB, t. 23, s. 352-353 (A. Wędzki).

**ANGABEN ZUR GENEALOGIE UND ZU HISTORISCHEN
EREIGNISSEN IN DEN WEIHEBÜCHERN DER KRAKAUER
BISCHÖFE (HAUPTSÄCHLICH SUFFRAGANE) AUS DER ZWEITEN
HÄLFTE DES 17. UND AUS DEM 18. JAHRHUNDERT**

Zusammenfassung

Die Bücher der Pontifikaltätigkeiten (sog. Libri ordinatorum) der Bischöfe aus altpolnischer Zeit enthalten vor allem Angaben über die von ihnen gespendeten Weihen von Welt- und Ordensgeistlichen – zusammen mit Verzeichnissen ihrer Namen, manchmal auch über Bischofsweihen sowie Benediktien von Äbten und Oberinnen, sowie über die Weihen von Orten und Kultgegenständen. Unter solchen Angaben finden sich aber auch einzelne Informationen über die Spendung von Taufen, Trauungen oder auch Begräbnisse durch Bischöfe, die manchmal eine Präzisierung von Fakten aus den Biographien vieler bekannter Persönlichkeiten aus der Zeit der Adelsrepublik Beider Nationen vor den Polnischen Teilungen ermöglichen.

Gerade unter diesen Gesichtspunkten wurde die Sammlung der im Archiv der Krakauer Metropolitankurie aufbewahrten insgesamt neun Bücher der Pontifikaltätigkeiten der Krakauer Ordinarien- und Suffraganbischöfe aus dem 17. und 18. Jahrhundert (das älteste stammt aus dem Jahre 1646) durchgesehen (Signaturen LOrd 4-10 und 12-13). Ihnen entstammen auch einzelne Angaben zu historischen Ereignissen wie z.B. die sog. Entsetzung von Wien oder die Seligsprechung von Wincenty Kadlubek. Alle diese Angaben werden jetzt im vollen Wortlaut veröffentlicht, chronologisch angeordnet und die ihn ihnen erwähnten Persönlichkeiten und geographischen Namen dann auch in den Anmerkungen) erklärt. Die Edition umfaßt nicht das Buch der Pontifikaltätigkeiten von Kardinal Jan Aleksander Lipski, der von 1732 bis 1746 Krakauer Bischof war - dieses wird in den Sammlungen des Archivs des Metropolitankapitels auf der Wawelburg in Krakau aufbewahrt.

Aus dem Polnischen übersetzt von Herbert Ulrich